

**Міністерство освіти і науки України
Луганський національний аграрний університет**

Факультет ветеринарної медицини, біологічних і харчових технологій

Кафедра тваринництва та харчових технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. декана факультету
Людмила ПАРХОМЕНКО
«31» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГОДІВЛЯ ТВАРИН І ТЕХНОЛОГІЯ КОРМІВ»

ступінь освіти	Бакалавр
галузь знань	20 «Аграрні науки та продовольство»
спеціальність	204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»
освітня програма	Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва

Робоча програма «Годівля тварин і технологія кормів» для здобувачів вищої освіти спеціальності 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» освітньої програми «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва».

«30» серпня 2021 року - 12с.

Розробник:

Берестова Людмила Євгенівна, канд. с.-г. наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри тваринництва та харчових технологій

Протокол від «30» серпня 2021 р. № 10

Завідувач кафедри Валентина Могутова

Схвалено проектною групою освітньої програми «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»

Гарант освітньої програми Юлія Шахова

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Годівля тварин і технологія кормів» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавр галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» формує інтегральні, загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни – Метою викладання навчальної дисципліни «Годівля тварин і технологія кормів» є формування у студента знань і навичок з організації науково обґрунтованої системи годівлі сільськогосподарських тварин, прогресивних технологій заготівлі, зберігання та раціонального використання кормів відповідно до кваліфікаційної характеристики спеціальності – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

Завдання вивчення дисципліни: надати майбутнім фахівцям необхідний комплекс знань: - з біології живлення окремих видів і статеві-вікових груп тварин та ролі окремих поживних речовин у функціях життєдіяльності організму і забезпеченні максимальної продуктивності; - із важливості кормової бази для тваринництва, характеристики кормової цінності окремих груп кормів і кормових добавок та їх ролі у живленні тварин, способів заготівлі, зберігання, підготовки кормів до згодовування та раціонального їх використання; - з організації повноцінної годівлі тварин на основі деталізованих норм при різних умовах утримання.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки: дисципліни, що передують: фізіологія тварин, аналітична і органічна хімія, розведення тварин.

дисципліни, що забезпечуються: технологія виробництва продукції бджільництва, технологія виробництва продукції свинарства, технологія виробництва молока і яловичини, технологія виробництва продукції кролівництва і звірівництва, професійна орієнтація випускників, організація виробничої і бізнес діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми Технологія виробництва та переробка продукції тваринництва спеціальності 204 «Технологія виробництва та переробка продукції тваринництва» спеціальності.

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері технології виробництва і переробки продукції тваринництва.:

.....
Загальні компетентності (ЗК):ЗК₃ Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК₄. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК₇. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК): **СК1.** Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу. **СК3.** Здатність використовувати знання з основних технологій заготівлі, виробництва та зберігання кормів для кормової бази підприємства. , **СК4.** Здатні організації їх нормовонної годівлі з урахуванням фінансових та ресурсних обмежень.

Програмні результати навчання (ПРН):**ПР5.** Забезпечувати якість виконуваних робіт, **ПР9** Обирати раціональні технології заготівлі, виробництва та зберігання кормів. **ПР10** Здійснювати нормовану годівлю тварин

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 7	Галузь знань :20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» Освітня програма Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	Обов'язкова	
Змістових модулів -2	Рівень вищої освіти: перший Ступінь освіти: бакалавр	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин: 210		2021	
		Семестр	
		3-4	3-4
		Лекції	
		34год.	12 год.
		Практичні	
		36 год.	14 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
	Самостійна робота		
	140 год.	244 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних -4,6 самостійної роботи здобувача -9,3_		Форма контролю: залік, іспит	

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Оцінка поживності кормів

Тема 1. Оцінка поживності кормів і раціонів. Хімічний склад кормів, як первинний показник їх поживності.

Тема 2 Оцінка енергетичної (загальної) поживності кормів .Оцінка загальної поживності кормів у вівсяних кормових одиницях. Оцінка загальної поживності кормів у енергетичних кормових одиницях.

Тема 3. Класифікація та господарська оцінка якості кормів. Зелені корми. Корми. Класифікація кормів за походженням. Класифікація кормів за поживністю і фізичною характеристикою. Зарубіжна класифікація кормів. Зоотехнічна оцінка кормів. Зелені корми.

Тема 4. Грубі та соковиті корми. Сіно. Солома. Корми трав'яні, штучно висушені. Силос. Сінаж. Коренебульбоплоди.

Тема 5. Зернові корми. Злакові зернові корми. Бобові зернові корми

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основи нормованої годівлі сільськогосподарських тварин. Годівля ВРХ.

Тема 8. Поняття про нормовану годівлю. Раціони і типи годівлі тварин. Контроль годівлі тварин. Потреба тварин в підтримуючому, продуктивному та репродуктивному кормі.

Тема 9. Годівля сухостійних корів і нетелей та биків плідників. Потреба у поживних речовинах сухостійних корів. Потреба у поживних речовинах нетелей. Потреба у поживних речовинах биків-плідників.

Тема 10. Годівля дійних корів. Характер лактації і особливості годівлі корів. Норми годівлі лактуючих корів. Годівля дійних корів протягом виробничого циклу. Контроль повноцінності годівлі дійних корів.

Тема 11. Годівля молодняку великої рогатої худоби до 6-ти місяців. Особливості годівлі телят за періодами вирощування. Схеми годівлі ремонтних теличок. Схеми годівлі ремонтних бугайців. Особливості годівлі молодняку ВРХ старше 6-ти місячного віку

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Нормована годівля овець і коней.

Тема 13. Годівля овець і кіз різних породних, статевих і вікових груп. Основні корми. Годівля баранів-плідників. Господарські і біологічні особливості овець. Вплив годівлі на вовнову продуктивність і плодючість овець. Годівля баранів-плідників.

Тема 14. Годівля ягнят у підсисний період і після відбивки. Годівля ремонтного молодняку. Відгодівля овець. Годівля ягнят-.сисунів. Годівля ремонтного молодняку. Вирощування ягнят на заміниках молока. Відгодівля овець. Особливості годівлі овець у зимовий і літній періоди

Тема 15. Годівля коней. Особливості обміну речовин у коней при роботі. Потреба робочих коней в поживних речовинах. Особливості травлення та обміну речовин у коней. Потреба коней в енергії і поживних речовинах. Годівля робочих коней.

Тема 16. Особливості годівлі холостих, жеребних і підсисних кобил.
 Годівля жеребних кобил. Годівля підсисних кобил. Годівля лактуючих кобил на кумисних фермах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Нормована годівля свиней.

Тема 17. Біологічні і господарські особливості свиней. Історія одомашнення свиней. Біологічні і господарські особливості свиней. Годівля поросят –сисунів. Система травлення у поросят. Рівень забезпечення потреби поросят у поживних речовинах. Годівля поросят після відлучення.

Тема 18. Годівля ремонтного молодняка та відгодівля свиней. Контроль повноцінності годівлі свиней. Годівля ремонтного молодняка. Відгодівля свиней. Контроль повноцінності годівлі свиней.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Нормована годівля птиці. Нормована годівля кролів і нутрій.

Тема 19. Годівля сільськогосподарської птиці. Особливості годівлі дорослих кур. Корми для птиці та підготовка їх до згодовування. Годівля курок-несучок. Годівля ремонтного молодняка.

Тема 20. Годівля індиків та водоплавної птиці. Особливості годівлі індиків. Годівля качок. Годівля гусей.

Тема 21. Годівля кролів і нутрій. Годівля кролів. Годівля нутрій. Годівля шиншил. Годівля ондатр.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів Тема 18 і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	л а б	с.р.		л	п	лаб	с.р.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.										
Тема 1.	12	2	2		8	14	2			12
Тема 2.	12	2	2		8	12				12
Тема 3.	12	2	2		8	14		2		12
Тема 4.	12	2	2		8	10				10
Тема 5	12	2	2		8	10				10
Разом за ЗМ 1	60	10	10		40	82	4			78
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.										

Тема 6.	12	2	2		8	14	2			12
Тема 7	12	2	2		8	14				14
Тема 8	12	2	2		8	12				12
Тема 9	14	2	2		10	12	2			10
Разом за ЗМ 2	50	8	8		34	64	4	2		58
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.										
Тема 10	14	2	2		10	12				12
Тема 11	12	2	2		8	14		2		14
Тема 12	12	2	2		8	12	2			12
Тема 13	12	2	2		8	12				12
Разом за ЗМ 3	50	8	8		34	54	2	2		50
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.										
Тема 14	10	2	2		6	12		2		10
Тема 15	10	2	2		6	10				10
Разом за ЗМ 4	20	4	4		12	22		2		20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5.										
Тема 16	10	2	2		6	14	2			12
Тема 17	10	2	2		6	16		2		14
Тема 18	10		2		8	12				12
Разом за ЗМ 5	30	4	6		18	42	2	2		38
Усього	210	34	36		140	270	12	14		244

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінка поживності кормів і раціонів. Хімічний склад кормів, як первинний показник їх поживності.	2
2	Оцінка енергетичної (загальної) поживності кормів	2
3	Класифікація та господарська оцінка якості кормів. Зелені корми	4
4	Грубі та соковиті корми.	2
5	Зернові корми	2
6	Відходи рослинництва, промисловості та корми тваринного походження.	2
7	Комбіновані корми, білково-вітамінно-мінеральні добавки, премікси.	2
8	Основи нормованої годівлі сільськогосподарських тварин. Годівля ВРХ.	8
9	Годівля овець і коней	4
10	Годівля свиней.	4
11	Годівля птиці . Годівля кролів і нутрій.	6

	Разом	36
--	--------------	----

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вода та її значення в житті живого організму	6
2	Використання консервованих кормів в годівлі тварин	8
3	Токсичні хімічні елементи що зустрічаються в кормах	8
4	Синтетичні амінокислоти та їх значення в годівлі тварин	8
5	Мікотоксини, що утворюються в зерні під час його	8
6	Консерванти для кормів	8
7	Консервування плющеного зерна	8
8	Визначення річної потреби господарства у кормах для	8
9	Кормосуміші для годівлі корів у перші 100 днів лакта	8
10	Кормосуміші для годівлі корів у другі 100 днів лактації	8
11	Кормосуміші для годівлі корів у в останні 105 днів	8
12	Кормосуміші для годівлі корів у перший період сухостою	8
13	Кормосуміші для годівлі корів у другий період сухостою.	8
14	Особливості виробництва комбікормів для коней	8
15	Особливості годівлі козенят	8
16	Розробка, приготування і використання багатокомпонентних кормових сумішок у годівлі свиней	8
17	Особливості вирощування та годівлі свиней в підсобних приватних господарствах	6
18	Особливості виробництва комбікормів для птиці	8
	Разом:	140

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Підготовка до практичних занять,
3. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури та нормативних документів.
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації).
5. Виконання завдань самостійної роботи.
6. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання – це способи спільної роботи викладача і здобувача,

спрямовані на засвоєння студентом теоретичних знань, придбання практичних навичок і умінь, розвиток у них пізнавальних здібностей, формування високих моральних, ділових та професійних якостей. При проведенні лекційних і практичних робіт з дисципліни «*Годівля тварин і технологія кормів*» застосовують словесні (розповідь, пояснення, бесіда), інноваційні (метод презентацій, мозковий шторм), наочні (ілюстрація, демонстрація) та практичні методи навчання. Лекційний курс ведеться через презентації, що дозволяє демонструвати основні таблиці, фотографії, схеми, що розкривають зміст конкретної теми. Практичні заняття проводяться за методичними розробками з використанням лічильної техніки, практикумів, довідників, Інтернет джерел. Студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді виконання реферату

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У даному розділі наводяться форми контролю, методи і критерії оцінювання знань, зазначаються види завдань, що використовуються при проведенні кожного із видів контролю.

До основних форм контролю відносяться:

- залік, екзамен.

До основних методів оцінювання відносяться:

- опитування;

- реферати;

- есе;

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

- творчі проекти;

- індивідуальні завдання;

- тестування;

- розв'язання практичних завдань, задач, ситуацій;

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного та підсумкового контролю (див. табл. 5.1).

Таблиця 5.1 – Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти спеціальності²⁰⁴ «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва», освітньої програми.

Поточний контроль											Підсумковий контроль	Загальна сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	40	100
Поточний контроль											Підсумковий контроль	Загальна сума балів
T12	T13	T4	T15	T16	T17	T18			T			
3	4	4	4	4	4	4					40	100

Критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття. Модульний контроль проводиться наприкінці змістового модулю за рахунок аудиторних занять і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формує цей модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів.

Підсумковий контроль: (залік) – до 60 балів студент вважається допущеним до підсумкового контролю за дисципліну, якщо виконав усі види робіт згідно із робочою навчальною програмою, та загальна сума балів за попередні звіти не менше 35 балів (що відповідає результату FX за шкалою ECTS). У разі невиконання цих вимог здобувач отримує незадовільну оцінку і має право на два перескладання: перше – викладачу, друге – комісії, створеній деканом факультету. У випадку успішного перескладання підсумкового контролю студент, він отримує мінімальну задовільну оцінку (60-63 балів –результат E за шкалою ECTS). Підсумковий контроль проводиться у формі тестування і розв’язання практичного завдання.

Таблиця 5.3 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	Залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81 64-73	C D		
60-63 35-59	E FX	задовільно	
		незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (за потребою)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Дурст Л., Вітман М. Годівля сільськогосподарських тварин: Навч. К.: Фенікс, 2006.–посібник. Пер. з нім. / За ред. І.І. Ібатулліна та Г. Штрюбеля. 384 с.
2. Ібатуллін І.І., Мельничук Д.О., Богданов Г.О. та ін. Годівля

- сільськогосподарських тварин. Підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 616 с.
3. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навч. посібн. / [Ібатуллін І.І., Чигрин А.І., Мельник Ю.Ф. та ін.] – Житомир: ПП «Рута», 2015. – 432 с.
4. Нові консерванти і технології кормів/ М.Ф. Кулик, В.Ф. Петриченко, Т.В. Засуха та ін. – Вінниця: ПП “Видавництво “Тезис”, 2004. – 320 с.
5. Проект Закону України “Про корми” [Текст] // Ефективні корми та годівля. – 2007. – № 5. – С. 7–15.
6. 7. Україна. Каб. Міністрів. Положення про державну реєстрацію ветеринарних препаратів, кормових добавок, преміксів та готових кормів / затв. Постановою КМУ від 21 листоп. 2007 р. № 1349 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 89. – Ст. 3273.
8. Ібатуллін І.І., Панасенко Ю.О., Кононенко В.К. та ін. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин. – К.: Вища освіта, 2003.- 432 с.
9. Бомко В. С., Бабенко С. П., та ін., «Годівля сільськогосподарських тварин» К., Аграрна освіта, 2010. -278с.
10. Столярчук П. З., Півторак Я. І., та ін., «Заготівля кормів, нормована годівля тварин та профілактика аліментарних захворювань» / Навч. посібник. – Львів: «Добрий друк», 2011. – 288 с.
11. Влізло В. В. Жиророзчинні вітаміни у ветеринарній медицині та тваринництві: монографія / В. В. Влізло, Б. М. Куртяк, І. В. Вудмаска, О. І. Віщур, А. П. Петрук. – Львів, 2015. – 436 с.
12. Проваторов Г., В. Проваторова, Годівля сільськогосподарських тварин. Підручник. Університетська книга, 2019. – 510 с.
13. Єгоров Б.В. Контроль якості та безпека продукції в галузі комбікормова галузь). Видавництво: Олді+, 2018. – 446 с.
14. Коцюмбас І.Я. та ін Довідник кормових добавок та преміксів . – Львів, 2015. – 1480 с.
15. Michael R Bedford Nutrition Experiments in Pigs and Poultry. - CAB ublishing 2016. – 108 с.

Допоміжна література

1. Артюшин, А. О. Виробництво гранульованих і брикетованих кормів / А. О. Артюшин, О. О. Ренсевич. – К. : Урожай, 1980. – 88.
2. Бабич А. О. Кормові і білкові ресурси світу [Текст]: моногр. / А. О. Бабич. – К., 1995. – 298 с.
3. Деталізовані норми годівлі сільськогосподарських тварин: Довідник/ М.Т. Ноздрін, М.М. Карпусь, В.Ф. Каравашенко та ін., К.: Урожай, 1991.–344 с.

4. Дурст Л., Виттман М. Кормление сельскохозяйственных животных / Под ред. И.И. Ибатуллина, Г.В. Проваторова. – Винница: Новая книга, 2003. – 386 с.
5. Желтов Ю.А. Рецепты комбикормов для выращивания рыб разных видов и возрастов в промышленном рыбоводстве. – К.: Фирма «ИНКОС», 2006. – 154 с.
6. Заготовка, хранение и использование кормов / Г.Т.Клиценко, Н.М. Карпусь, А.В. Малиенко и др. – К.: Урожай, 1987. – 336 с.
7. Использование отходов промышленности и сельского хозяйства в животноводстве / Г.Д.Гуменюк, А.М.Жадан, А.Н.Коробко, Н.Н.Задохин. – К.: Урожай, 1983. – 192 с.
8. Карунський О.Й. Показники продуктивності та забою свиней за різного вмісту ферментного препарату «Лізоцим» / Карунський О.Й., Ніколенко І.В. // Аграрний вісник Причорномор'я. – Одеса, 2017. – С. 9-11.
9. Карунський О.Й., Різничук І.Ф., Кишлалі О.К. Використання повнораціонних комбикормів у годівлі свиноматок при інтенсивній технології виробництва свинини //Зернові продукти і комбикорми. – №4, 2016 – С.47-50. крові» // Аграрний вісник Причорномор'я №87(2). – Одеса, 2018. – С.34-40.
10. Кіщак, І. Т. Організаційно-правові заходи становлення регульованого ринку кормових ресурсів [Текст] / І. Т. Кіщак // Вісн. аграр. науки Причорномор'я. – 2005. – № 2(30). – С. 39–45.
11. Клиценко Г.Т., Кулик М.Ф., Косенко М.В., Лісовенко В.Т. та ін. Мінеральне живлення тварин. – К.: Світ, 2001. – 576 с.
12. Хохрин С.Н. Кормление сельскохозяйственных животных. Колос , 692 с, 2004.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Сайт: <http://godivlya.blogspot.com>
2. Сайт: <http://tvarynnyctvo.ru/godivlja-tvaryn>
3. Сайт: <http://webfermer.org.ua>